

— Hogy magyarázatot adjak a dolognak, a következőket adom elő: 1915 év tavaszán volt a nagy zavar a lisztellátás körül. A közlekedés ellátása még csak tapogatózás tárgyát képezte a kormányrendeletekben. Aratás után, amikor még nem láttuk tisztán, milyen lesz a jövő, én mozgalmat kezdeményeztem, hogy az ipari érdekelttség s munkásság liszt-szükségletének ellátása körül szövetkezeti tevékenységet vegyen igénybe. Megalakult a szövetkezet, de közben a kormány a fogyasztók közvetlen bevásárlásait s a kereskedők oly fokú közreműködését tette lehetővé, hogy a szövetkezetnek dolga alig akadt. A tíz koronás üzlet-részek jegyzésével minden további felelősség nélkül jelentkezett tagok legnagyobb része magára segített magán, s a szövetkezetet nem ostromolta. Én pedig, mint kamarai titkár s gyakorlati ember, nem erőltethettem csupán elvi, vagy akaratossági alapon a fogyasztási szövetkezet minden áron való szerepeltetését.

— Így történt, hogy 1915 december 1-ig meg sem nyitottuk üzletünket s a tevékenységünket a sablonos portéka-beszerzés és kimérés dolgától eltérően irányítottuk. Rendelkezésemre állott a cipőgyár szövetkezet támogatása. Ezt utóbb helyesnek bizonyult feltevés-sel a sertéshizlalás keresztülvitelére használtam fel. Ehhez eleinte a fogyasztási szövetkezetnek semmi köze sem volt. Egyszerűen a magam személyében s a magam felelősségére kértem a huspénztárral folytatott megbeszélések alapján előlegeket, abból a feltevésből indulva ki, hogy az egy-egy sertésre kért 200 korona előlegén túl szükséges kiadásokat a huspénztár zálogjog lekötés feltételével finanszírozza. Jó szerenese, hogy erre nem volt szükség, mert Sándor Ferenc, akitől 319 db. félhizott sertést vettünk, irántam való bizalom-ból a vételár kifizetésére 3 havi haladékot adott.

— Így nálam, — tekintve, hogy a hozzám közelálló cipőgyártól nem 200, hanem 500 korona előleget kértem egy-egy sertésre, — mintegy 100.000 korona maradt rendelkezésre.

— Ezt az összeget arra használtam fel, hogy Farkas Imre sertéshizlaló támogatásával, aki újabb 100.000 koronát fektetett be igazán nagy önzetlenséggel az üzletbe, — megint csak a magam elszántságával és a cipőgyár támogatásával újabb 442 db. sertést állítottam be hizlálásra, úgy, hogy egyszerre 761 darab sertés kihizlálásának gondja nehezedett reám.

— A siker s az elért eredmény, melylyel a közszükségletek ellátását szolgáltuk, — közismertes. De hogy mit fáradtam kb. 40 vagon eleségnek nehéz viszonyok és szállítási akadályok közt való beszerzése körül, ezt sok volna leírni.

— Különleges ambicióról és merész, nagyobb szabású dologról lévén szó, én az akkor még 3-4 ezer korona alaptőkével rendelkező iparosok fogyasztási szövetkezetét s ennek igazgatóságát a felelősségekben való osztozás körül nem terheltem. Megengedem, hogy szállítási engedélyek kieszközlése körül a céget is szerepeltettem, de ennek fontossága nem volt.

— A fogyasztási szövetkezet az ügybe voltaképp akkor kapcsolódott be, amikor az igazán önzetlen önfeláldozással folytatott akció anyagi eredményével elszámoltam s a hasznot ennek rendelkezésére bocsátottam. Megjegyzem, hogy hozzám eladásokból pénzek nem folytak be, hanem a huspénztár bonyolította le a pénzügyi részét a dolognak.

— A fogyasztási szövetkezet mintegy 200 sertés husát és szalonnáját mérte ki 1916 év tavaszán és nyarán. Kb. 50 métermázsza zsírral ugyiszlóan egyedüliek voltunk a városban, akik a nagy szükségben kisegítettük a közönséget. Ez okozta, hogy noha a tagfelvételeket meg kellett szorítanunk, mégis 1500-ra emelkedett a tagok száma.

— A támadás formaságokat hegyezett ki. Zavar van akörül, hogy az alakuláskor kik fizettek be tagsági díjat s kik nem. A befizetések ugyanis egy összegben könyveltettek el s nem személyenként részletezve. Most folyik ennek a kibogozása, de szabálytalanság nincs, s kár senkire sem hárul. A másik kifogás, hogy eleinte nem volt a fogyasztási szövetkezetnek külön könyvvétele, hanem a cipőgyár könyveiben folyószámlán átfutó tételek jegyez-

tettek fel. Ez a kifogás is csak zabhegyezés, mert amint a rendes szövetkezeti élet 1916 elején megindult, beállítottuk a szabályos könyvvételest s azóta rendben van minden. Harmadik támadási pont volt a sertéshizlalás utólagos elkönyvelése. Ez, amint előadtam, nem is történhetett másképp, mert külön akció volt, melynek csak az eredményét élvezte a közönség és a szövetkezet, a kockázatát nem. Panaszkodott még a felszólaló, hogy tavaly húsvétkor olcsó sonkát osztottunk fel s hogy miért nem dolgoztunk nagyobb haszonra. Éppen az a büszkeségünk, hogy nem a haszon-gyarápításra dolgoztunk, hanem zsír-, fa- és szén-árusításra áldozatokat is hozhattunk. Ma is 9 koronáért adjuk pl. az aprított fát, noha az ár 11 koronában van maximálva.

A szegedi főiskola.

— Illosvay államtitkár a Balkán-Akadémiáról. — Nem állítanak fel közgazdasági egyetemet. —

(Saját tudósítónktól.) A Magyar Külkereskedelem legutóbbi számában foglalkozik a Szegeden felállítandó kereskedelmi főiskola ügyével. A cikkben — legnagyobb meglepetésünkre — olyanféle kijelentéseket is olvasunk, mintha a szép terv keresztülvitele kérdésessé vált volna. Ezzel szemben illetékes helyen azt az információt kaptuk, hogy a Balkán-Akadémia ügye a legkedvezőbbben áll és halad a megvalósulás felé. Most a felajánlott összegek befizetése folyik s nincs semmi ok ilyen természetű kijelentésekre.

A Magyar Külkereskedelem egyébként rokonszenvesen kezeli az ügyet és megszólaltatja Illosvay Lajos államtitkárt a következő cikk keretében:

Szegeden még a múlt év elején nagyszabású akció indult meg egy Balkán-főiskola érdekében. A mozgalom erős hullámokat vetett a szegedi hivatalos és üzleti világ minden eszközzel felkarcolta az eszmét és már-már úgy volt, hogy a második magyar fővárosban rövidesen megalakítják a Balkán-Akadémiát. Hogy, hogy nem, az utóbbi időben nagyon elcsendesedett a szegediek balkáni-mozgalma s némely helyeken olyan híreket hallottunk, hogy a szép terv keresztülvitele kérdésessé vált. Ezért a magyar Külkereskedelem munkatársa felkereste Illosvay Lajos vallás- és közoktatásügyi államtitkárt, aki szíves volt a szegedi Balkán-Akadémia tervéről következőleg nyilatkozni:

— A közoktatásügyi kormány, amint azt nemrégiben a szegedieknek is tudtára adta, melegen rokonszenvezik a Balkán-Akadémia tervével. Ez természetesen is, hiszen valamenynyien tisztában vagyunk a balkáni kereskedelemnek reánk való rendkívüli fontosságával, így tehát egy ilyen főiskolának, amilyen a Szegeden tervbevetett Balkán-Akadémia volna, elsőrangú szerep jutna.

— Amennyire a körülmények engedték, már eddig is számoltunk balkáni érdekeinkkel s a közoktatásügyi kormány intézkedéseket tett arra nézve, hogy egyes iskolákban a balkáni nyelvek a tantervbe felvéttessenek és taníttassanak. Másfelől a közgazdasági érdekeket sem tévesztettük szem elől s a pozsonyi egyetem felállításánál megfelelő közgazdasági tanszékek létesítéséről gondoskodtunk. Ebben az irányban a kormánynak további messzemenő tervei vannak, melyekkel a korszerű reformok útjára akar lépni.

Illosvay államtitkár nyilatkozata — mondja a Magyar Külkereskedelem — a közoktatásügyi kormány teljes jóindulatáról tanuskodik és ha a mostani viszonyok között még homály fedi a Balkán-Akadémia sorsát, ez

nyilván nem a kultuszminiszteriumon mulik.

A még csak álmainkban élő szegedi főiskola krónikájához tartozik az a nyilatkozat is, amelyet a közgazdasági egyetem ügyében tett Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter. A Hangya Értékesítő Szövetkezet — mint ismeretes — egymillió koronás alapítványt tett egy közgazdasági egyetem alapítására. Ezzel az egy millió koronával azt a célt kívánta szolgálni, hogy előmozdítsa tisztviselők, kereskedők, gyárosok és gazdák kiképzését a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő irányban. A Hangya alapítólevelében Budapestet jelölte meg a közgazdasági egyetem helyéül, a Budapesti Hírlap kezdeményezésére azonban mozgalom keletkezett, hogy a közgazdasági egyetemet ne Budapesten, hanem Szegeden állítsák fel. A hírlapi cikkek egész sora sorakoztatta egymás mellé a Szeged mellett szóló érveket. Hivatalosan az ügyben nem sok történt.

Most történt hivatalosan is. Dr. Jankovich Béla nyilatkozik ugyanis Az Újság hasábjain és e nyilatkozatból megtudjuk, hogy a kormánynak nincs szándékában közgazdasági egyetemet felállítani. A felsőbb szakoktatásnak azt a részét, amelyet a külön közgazdasági egyetem látott volna el, pótolni fogják a magyaróvári gazdasági akadémiának a pozsonyi egyetemhez való kapcsolásával és a budapesti műegyetemen egy közgazdasági osztály felállításával.

Ujabb 31.000 tonnatartalom elsüllyesztése.

Berlin, május 7. Az admirális jelenti: A csatornában, a Vizcayai-öbölben és az Északi-tengeren újabb 11 gőzöst, 1 vitorlást és egy halászgőzöst süllyesztettünk el 31.000 tonnatartalommal.

Esti német hivatalos jelentés.

BERLIN, május 7. A Wolff-ügynökség jelenti: Az Arras-fronton az erős tűzérési tüzelés egyes szakaszokon folytatódott. Roexnél, valamint Montaine és Rieucourt közt angol támadásokat véresen visszavertünk. Boulecourt-nál még folyik a harc. Az Aisnenél, Cronell mindkét oldalán erős francia támadások megkíséreltek.